

- kryoterapie dusíkem u erytematózních až zánětlivých až infiltrativních projevů
- cirkulační masáže dle Sobyho po úplném zhojení zánětu (zrychlená lymfatická drenáž)

B. chirurgická

- plasticko–chirurgický výkon (dermabraze, dermashaving) u fy-matózního typu

C. psychoterapie

Velmi podstatná součást terapie, emocionální faktory mohou průběh onemocnění zhoršovat. Dle stavu pacienta je vhodná spolupráce s psychologem či psychiatrem.

D. eliminace provokačních faktorů (triggerů)

- Používání ochranných pomůcek – pokrývka hlavy, sluneční brýle, ochranné krémy s vysokým UV faktorem – SPF > 15. Vyvarovat se pobytu v prostředí s teplotním extrémem (sauna, mráz, horká koupel aj.), horkých nápojů, kořeněných a ostrých jídel, alkoholu.
- Zabránit mechanickému poškození či chemickému podráždění kůže (škrábání, masáže, peeling, aromatické spreje, laky na vlasy, pleťové vody s obsahem alkoholu, kosmetické přípravky vč. zubní pasty s obsahem fluoridů, mentolu, kafra apod.). Zařazení speciální dermokosmetiky bez obsahu alkoholu, acetonu nebo kyseliny sorbové do každodenní péče (Tab. 5). Nevhodné je použití abrazivních a peelingových přípravků.
- Kosmetická rutina – čištění nebo odstranění make-upu je prvním krokem, který chrání a hydratuje pleť a snižuje začervenání, skvrny a pupínky, pocity horka, mravenčení a pnutí.
- Je doporučeno vynechat potraviny s obsahem histaminu (přezrálé sýry, jogurty, pivo, slanina apod.), které mohou způsobit přetrvávající začervenání obličeje i u lidí s intolerancí histaminu, kteří rosaceou netrpí.

Průběh onemocnění mohou také často zhoršit různé gastrointestinální komplikace (hepatopatie, gastropatie nebo cholecystopatie) nebo některá léčiva:

- vazodilatancia, některá antihypertenziva, inhibitory fosfodiesterázy 5,
- pyridoxin (může být spouštěčem rosacey), niacin (může potencovat erytém),
- lokální aplikace kortikosteroidů /rebound fenomén u steroidy indukované rosacey,
- biologická léčba, imunomodulátory.

Naopak nebyl potvrzen negativní vliv kofeinu na zhoršení choroby při pití kávy nebo čaje, flushing zhoršuje pouze teplota nápoje okolo 60 °C, ne samotný kofein; současně nebyly potvrzeny ani domněnky, že rhinofyma vzniká při nadměrném pití alkoholu.

e) dermokosmetika

Je doplňkovou a podpůrnou léčbou rosacey. Ideální přípravek by měl mít minimalistické složení, neutrální nebo mírně kyselé pH,

být nekomedogenní a neobsahovat lipidy. V rámci péče by se měli pacienti zaměřit na dostatečnou hydrataci – rosacea je často spojena se suchostí kůže, která je následkem dysfunkce epidermální bariéry a zvýšenou transepidermální ztrátou vody. Základem je každodenní používání SPF bez ohledu na počasí, jelikož sluneční záření je jedním z hlavních faktorů vzplanutí.

Poučení pro pacienty v lékárně – péče o pokožku s rosaceou

1. Léčba je přísně individuální dle subtypu onemocnění, nepoužívat léčivé přípravky od někoho jiného (riziko zhoršení stavu). Veškerá nová léčiva i dermokosmetika je nejdříve nutno vyzkoušet na malém kousku kůže po dobu tří dnů. Mírné pálení není důvodem k ukončení léčby.
2. Doporučuje se vyhýbat se používání voděodolné kosmetiky z důvodu těžšího odstraňování z pleti. Pro maskování zarudnutí se doporučuje zelená barva, která v kombinaci s červenou vytváří hnědý tón pleti.
3. Ráno a večer je nutné jemně očistit obličej a krk čistícím přípravkem (odličovací mléko, gel, micelární voda). Při použití odličovacího mléka je nutné nanášet ho konečky prstů lehkými krouživými masážními pohyby nebo vatovým tamponem, poté ho opatrně odstranit vatovým tamponem. Micelární vodu nanést na obličej, oči a rty pomocí vatového tamponu.
4. Ráno a večer použít krém proti rosacee, který pleť zklidní, ošetří lokální začervenání a omezí výskyt malých cévek. Nanést malé množství krému na konečky prstů a vklepat v místech, která jsou zarudlá a horká, zejména na tvářích a nose, a v případě potřeby i na bradě. Vyvarovat se krouživých pohybů, které jsou často příliš silné a mají tendenci začervenání podpořit.
5. Lokální léčbu (krémy, gely) je nutno aplikovat v tenké vrstvě na osušenou kůži, tedy za 15–20 minut po vyčištění pleti. Interval 1–2x denně. První efekt léčby se objevuje zhruba po čtyřech týdnech od zahájení, zlepšení za 2–3 měsíce pravidelné léčby.
6. Vyhýbat se výrobkům obsahujícím mentol, kafr, případně laurylsulfát sodný (mohou být dráždivé).

Závěr

Rosacea je chronické dermatologické onemocnění, které k dosažení remise vyžaduje dlouhodobou a systematickou udržovací terapii. Klíčovým prvkem v léčebném postupu je personalizovaný přístup k pacientovi, což zdůrazňuje nutnost včasného vyhledání odborné lékařské péče s cílem prevence progresu onemocnění. Mírnější formy růžovky lze konzultovat s praktickým lékařem nebo v lékárnách, kde lze nalézt široké spektrum přípravků určených pro péči o pleť s rosaceou. Právě farmaceut či farmaceutický asistent hraje důležitou roli při doporučení vhodné dermokosmetiky a doplňkových produktů. S ohledem na závažnost tohoto onemocnění by léčba pokročilejších stadií měla být vždy vedena dermatologem, který nastaví individualizovanou léčbu pro daného pacienta.